

Ignacy Dec

"Filozofia człowieka : zarys problematyki", Roman Darowski, Kraków 1995 : [recenzja]

Wrocławski Przegląd Teologiczny 4/1, 150-151

1996

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

głosem wyrażający swoją oryginalność, który w swoich rozważaniach dąży do tego, aby uwzględnić wszystkie dotychczasowe kierunki i nie pominąć żadnego z nich (s. 194). Tę próbę uzgodnienia różnych dotychczasowych prądów filozoficznych podejmuje na bazie Arystotelesa. Wszystko to dokonuje się w bezpiecznej aurze zdrowego rozsądku, który każe w tworzeniu nowego, korzystać ze starego skarbcza ludzkiej myśli.

Taka ogólna refleksja powstaje po lekturze książki ks. Gryzeni i wielu jej podobnych. Zwłaszcza jednak ta praca z powodu swej metodologicznej klarowności sprawia dużą przyjemność intelektualną. Zawiera ona w sobie ważne przesłanie, że powołaniem historyka filozofii jest rekonstrukcja, a nie dekonstrukcja. Odnosi się to zresztą do całości refleksji filozoficznej nad rzeczywistością.

ks. Janusz Czarny

Ks. Roman Darowski SJ, *Filozofia człowieka. Zarys problematyki*, Kraków 1995, ss. 152.

W latach ostatnich otrzymaliśmy w Polsce kilka syntetycznych publikacji książkowych z dziedziny filozofii człowieka. Wzrosła także liczba artykułów poświęconych problematyce antropologii filozoficznej. Świadczy to o tym, że filozofia w naszym kraju naderzała za ogólną tendencją, ujawniającą się we współczesnej filozofii. Przeglądając dotychczasowe, polskie pozycje książkowe z dziedziny filozofii człowieka, zauważamy, że są one napisane metodą, którą można by nazwać problemową. W korpusie tych prac, pisanych w takiej konwencji, po wstępach metodologicznych i historycznych omawia się podstawowe dziedziny ludzkiego bytowania i działania, by dojść w końcowej fazie do wniosków o charakterze ogólnym, filozoficznym.

Prezentowana tu praca ks. Romana Darowskiego, rektora Fakultetu Filozoficznego Towarzystwa Jezusowego w Krakowie, podąża inną drogą. Autor zastosował w niej metodę tetyczną, tezową. Otóż, po zagadnieniach wstępnych i historycznych, autor przedstawia główne problemy filozofii człowieka w formie podstawowych tez antropologicznych. Tez tych znajdujemy w pracy czternaście. Mają one następującą konstrukcję: stan zagadnienia, podział, wyjaśnienie pojęć, stanowiska lub opinie na dany temat oraz argumentacja (dowody) na rzecz twierdzeń sformułowanych na początku.

Warto może przedłożyć wykaz tematycznych zagadnień, zawierających podstawowe problemy filozofii człowieka, jakie autor zamieścił w niniejszej pracy. Oto one: człowiek a świat zwierząt; cielesność człowieka; czynnik duchowy w człowieku; śmierć i nieśmiertelność; struktura umysłu ludzkiego i proces poznania umysłowego; stosunek pierwiastka duchowego do materialnego; wolność człowieka; osoba i przysługujące jej prawa; pochodzenie człowieka; człowiek a świat wartości; człowiek

twórcą kultury; człowiek istotą historyczną; człowiek istotą dialogową; człowiek istotą społeczną. Niniejsze wyliczenie wskazuje, iż wszystkie ważniejsze tezy dotyczące człowieka, zostały opracowane przez autora. Można by ewentualnie zasugerować w ponownym wydaniu tej pozycji (czego można się spodziewać i czego autorowi należało by życzyć), aby dodać jeszcze takie problemy, jak: człowiek istotą moralną czy człowiek istotą religijną.

Pozytywnym atutem książki autora jest zamieszczenie w niej tekstu Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, uchwalonej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ dnia 10 grudnia 1948 r., oraz wyjątków z encykliki papieża Jana XXIII *Pacem in terris*, dotyczących praw i obowiązków człowieka. Pracę uzupełnia także spis rzeczy w języku francuskim oraz indeks osobowy i rzeczowy.

Filozofię człowieka ks. Romana Darowskiego można polecić przede wszystkim studentom teologii i nie tylko. Dla studentów filozofii i teologii może stanowić bardzo dobry skrót materiału wykładanego w ramach przedmiotu antropologia filozoficzna. W związku z tym, może być dużą pomocą w przygotowaniu do egzaminów. Dla innych poszukiwaczy rzetelnej prawdy o człowieku może stanowić podstawowe kompendium wiedzy antropologicznej i może dostarczyć inspiracji do dalszych poszukiwań i badań w dziedzinie filozofii człowieka.

ks. Ignacy Dec

Ks. Tadeusz Michałek, *Jacquesa Maritaina antropologiczna argumentacja istnienia Boga*, RWKUL, Lublin 1996, ss. 301.

Poszczególne wieki historii chrześcijaństwa mają swoich bohaterów, myślicieli i świętych. Nie może już dzisiaj ulegać wątpliwości, że jednym z najwybitniejszych myślicieli katolickich XX wieku był francuski filozof – tomista Jacques Maritain (1882-1973). Jego intelektualny wkład w duchową kulturę naszego stulecia jest wyjątkowo duży. Nic też dziwnego, że wielu sięga do skarbcza jego myśli. Szczególnie myśl jego staje się przedmiotem refleksji i inspiracji w ośrodkach naukowych, kulturowych i społecznych o profilu tomistycznym, klasycznym. Twórczość pisarska francuskiego personalisty wzbudziła także duże zainteresowanie w Polsce, szczególnie w środowisku Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i środowisku warszawskim. Od 1979 r. działa aktywnie Komisja Jacquesa Maritaina przy ODiSS w Warszawie, która urządziła już kilka sympozjów jemu poświęconych. Do szczególnego pokrewieństwa myślowego z J. Maritainem przyznaje się Filozoficzna Szkoła Lubelska. Tutaj powstało już sporo publikacji i prac dyplomowych z zakresu filozofii tegoż myśliciela. Na przedłużeniu tych zainteresowań należy także umieścić recenzowaną tu pracę ks. mgr. Tadeusza Michałka.

Przedmiotem analiz w swojej rozprawie uczynił ks. Michałek koncepcję „szóstej drogi” Jacquesa Maritaina. Należy od razu stwierdzić, iż podjęcie się takiego zadania